

הארץ אשר אראך

The Land That I Will Show You

(1) בראשית יא, לא

ויקח תרח את אברם בנו ואת לוט בן הָרַן בן בנו ואת שְׂרֵי פִלְתוֹ אִשְׁתֵּי אַבְרָם בְּנוֹ וַיֵּצְאוּ אֹתָם מֵאוּר כְּשָׂדִים לְלַכְתֵּי אֶרֶץ
כְּנָעַן וַיָּבֹאוּ עַד חָרָן וַיֵּשְׁבוּ שָׁם:

(2) בראשית יב, א-י

(א) וַיֹּאמֶר ה' אֵל אַבְרָם לֵךְ לְךָ מֵאֶרֶץ וּמְוֹלָדֶיךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ **אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲרָאָךְ**: (ב) וְאַעֲשֶׂךָ לְגוֹי גָּדוֹל וְאַבְרָכְךָ
 וְאֶגְדְּלָהּ שְׂמֹךְ וְהִיא בְרָכָה: (ג) וְאַבְרָכָה מְבָרְכֶיךָ וּמְקַלְלֶיךָ אֹאד וְנִבְרַכְנוּ בְּךָ כָּל מִשְׁפַּחַת הָאָדָמָה: (ד) וַיֵּלֶךְ אַבְרָם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר
 אֱלֹהֵי ה' וַיֵּלֶךְ אִתּוֹ לוֹט וְאַבְרָם בֶּן חָמֵשׁ שָׁנִים וְשִׁבְעִים שָׁנָה בְּצֵאתוֹ מִחָרָן: (ה) וַיִּקַּח אַבְרָם אֶת שְׂרֵי אִשְׁתּוֹ וְאֶת לוֹט בֶּן אָחִיו
 וְאֶת כָּל רְכוּשָׁם אֲשֶׁר רָכְשׁוּ וְאֶת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּחָרָן וַיֵּצְאוּ לְלַכְתֵּי אֶרֶץ כְּנָעַן וַיָּבֹאוּ אֶרֶץ כְּנָעַן: (ו) וַיַּעֲבֹר אַבְרָם
 עַד מְקוֹם שָׂכֵם עַד אֵלוֹן מוֹרָה וְהִכְנַעְנִי אֹז בְּאֶרֶץ: (ז) וַיֵּרָא ה' אֵל אַבְרָם וַיֹּאמֶר לְדַעַךְ אֵת אֶתְּ אֶרֶץ הָיָרְדֵן וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ
 לַה' הַנְּרָאָה אֱלֹהֵי: (ח) וַיַּעֲתַק מִשְׁם הַהָרָה מִקְדָּם לְבֵית אֵל וַיֹּט אֶהְלֵהּ בֵּית אֵל מִיָּם וְהָעֵי מִקְדָּם וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ לַה' וַיִּקְרָא
 בְּשֵׁם ה': (ט) וַיִּסַּע אַבְרָם הַלֹּךְ וְנִסְוֵעַ הַנְּגַבָּה:
 (י) וַיְהִי רָעַב בְּאֶרֶץ וַיֵּרֶד אַבְרָם מִצְרַיִם לְגוֹר שָׁם כִּי כָבֵד הָרָעַב בְּאֶרֶץ:

(3) רמב"ן בראשית י"ב:

ודע כי אברהם אבינו חטא חטא גדול בשגגה שהביא אשתו הצדקת במכשול עון מפני פחדו פן יהרגוהו, והיה לו
 לבטוח באלהיו שיציל אותו ואת אשתו ואת כל אשר לו, כי יש באלהים לעזור ולהכשיל. גם יציאתו מן הארץ שנצטווה
 עליה מתחלה מפני הרעב עון אשר חטא, כי האלהים ברעב יפדנו ממות. ועל המעשה הזה נגזר על זרעו הגלות
 בארץ מצרים ביד פרעה, במקום המשפט שמה החטא.

(4) בראשית יג, א-ד

(א) וַיַּעַל אַבְרָם מִמִּצְרַיִם הוּא וְאִשְׁתּוֹ וְכָל אֲשֶׁר לוֹ וְלוֹט עִמּוֹ הַנְּגַבָּה: (ב) וַאֲבָרָם כָּבֵד מְאֹד בְּמִקְנֵהוּ בַּכֶּסֶף וּבַזָּהָב: (ג) וַיֵּלֶךְ
 לְמִסְעָיו מִנְּגַב עַד בֵּית אֵל עַד הַמְּקוֹם אֲשֶׁר הָיָה שָׁם אֶהְלֵהּ בְּתַחֲלָה בֵּין בֵּית אֵל וּבֵין הָעֵי: (ד) אֵל מְקוֹם הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר עָשָׂה
 שָׁם בְּרֵאשִׁיטָה וַיִּקְרָא שָׁם אַבְרָם בְּשֵׁם ה':

(5) בראשית יג, ז-יב

(ז) וַיְהִי רִיב בֵּין רַעֲיֵי מִקְנֵה אַבְרָם וּבֵין רַעֲיֵי מִקְנֵה לוֹט וְהִכְנַעְנִי וְהַפְּרֹזִי אֹז יָשַׁב בְּאֶרֶץ: (ח) וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֵל לוֹט אֵל נָא תְהִי מְדִיבָה בֵּינִי
 וּבֵינֶיךָ וּבֵין רַעֲיֵי וּבֵין רַעֲיֵיךָ כִּי אֲנָשִׁים אַחִים אֲנַחְנוּ: (ט) הֲלֹא כָּל הָאָרֶץ לְפָנֶיךָ הִפְרָד נָא מֵעָלַי אִם הַשְׂמָאל וְאִימְנָה וְאִם הַיָּמִין
 וְאִשְׂמְאִילָהּ: (י) וַיִּשָּׂא לוֹט אֶת עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת כָּל כְּפַר הַיַּרְדֵּן כִּי כָּלָה מִשְׁקָה לְפָנָי שַׁחַת ה' אֶת סֹדֶם וְאֶת עִמְרֹדָה כְּגֹן ה' בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּאֶכָה צֶעֶר:
 (יא) וַיִּבְחַר לוֹ לוֹט אֶת כָּל כְּפַר הַיַּרְדֵּן וַיִּסַּע לוֹט מִקְדָּם וַיִּפְרְדוּ אִישׁ מֵעַל אָחִיו: (יב) אַבְרָם יָשַׁב בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וְלוֹט יָשַׁב בְּעָרֵי הַכְּפָר וַיֵּאֱהֵל עַד סֹדֶם:

(6) בראשית יג,ד-יח

(יד) וְה' אָמַר אֶל אַבְרָם אַחֲרֵי הַפָּרֶד לוֹט מֵעֵמּוֹ: **הֲאֵל שַׁינִיב וְרָאָה בֶן הַמְּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה שָׂם צִפְנֵיךָ וְנִגְדָה וְנִשְׁבָּה:** (טו) **כִּי אַתְּ כָל הָאָרֶץ אֲשֶׁר רָאָה לְךָ אֶתְנַנֶּה וְלוֹרְעֶיךָ עַד עוֹלָם:** (טז) **וְשָׁמַתִּי אֶת זֶרְעֶךָ כְּעַפְרַי הָאָרֶץ אֲשֶׁר אִם יוּכַל אִישׁ לְמַנּוֹת אֶת עַפְרַי הָאָרֶץ גַּם זֶרְעֶךָ יִמָּנֶה:** (יז) **קוֹם הַתְּחַלֵּךְ בְּאָרֶץ לְאַרְבֵּה וּלְרַחֲבֶההּ כִּי לְךָ אֶתְנַנֶּה:** (יח) **וַיֵּאָהֵל אַבְרָם וַיָּבֹא וַיֵּשֶׁב בְּאֵלְנֵי מִמְרָא אֲשֶׁר בְּחִבְרוֹן וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ לַה':**

(7) בראשית יד, יג

וַיָּבֹא הַפְּלִיט וַיְגַד לְאַבְרָם הָעִבְרִי וְהוּא שָׂכֵן בְּאֵלְנֵי מִמְרָא הָאֲמֹרִי: **אֲחִי אֶשְׁכֵּל וְאֲחִי עֶנְר וְהֵם בְּעַלֵי בְרִית אַבְרָם:**

(8) בראשית טז, ז

וַיִּמְצָאָהּ מְלֹאֲךָ ה' עַל עֵין הַמַּיִם בְּמִדְבַר עַל הָעֵין בְּדֶרֶךְ שׁוּר:

(9) בראשית יח, א

וַיֵּרָא אֵלָיו ה' בְּאֵלְנֵי מִמְרָא וְהוּא יָשֵׁב פְּתַח הָאֵהָל כְּחֹם הַיּוֹם:

(10) בראשית כ, א

וַיִּסַּע מִשָּׁם אַבְרָהָם אֶרְצָה הַנֶּגֶב וַיֵּשֶׁב בֵּין קִדְשׁ וּבֵין שׁוּר וַיְגַד בְּגֶרֶד:

(11) בראשית כא, יד

וַיֵּשְׁבֶם אַבְרָהָם בְּבֶקֶר וַיִּקַּח לָחֶם וְחִמְתָּ מֵיִם וַיִּתֵּן אֶל הָגֵר שָׁם עַל שְׂכָמָהּ וְאֵת הַיֶּלֶד וַיִּשְׁלַחָהּ וְהַיֶּלֶךְ וְתַתַּע בְּמִדְבַר בְּאֵר שָׁבַע:

(12) בראשית כא, לג-לד

(לג) **וַיִּטַּע אֶשְׁל בְּבֵאֵר שָׁבַע וַיִּקְרָא שָׁם בֵּשֵׁם ה' אֵל עוֹלָם:** (לד) **וַיְגַד אַבְרָהָם בְּאָרֶץ פְּלִשְׁתִּים יָמִים רַבִּים:**

(13) בראשית כב, א-ט

(א) וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הַנְּנִי: (ב) **וַיֹּאמֶר קַח נָא אֶת בְּנֶךָ אֶת יִחִידְךָ אֲשֶׁר אַהֲבָתָּ אֶת יִצְחָק וְלֶךְ לְךָ אֶל אֶרֶץ הַמִּדְבָּר וְהַעֲלֵהוּ שָׁם לְעֹלָה עַל אֶחָד הַהָרִים אֲשֶׁר אָמַר אֵלֶיךָ:** (ג) **וַיֵּשְׁבֶם אַבְרָהָם בְּבֶקֶר וַיַּחְבֹּשׁ אֶת חֲמוֹדוֹ וַיִּקַּח אֶת שְׁנֵי נְעָרָיו אִתּוֹ וְאֵת יִצְחָק בְּנֵו וַיִּבְקַע עֵצִי עֹלָה וַיִּקֶּם וַיֵּלֶךְ אֶל הַמְּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר לוֹ הָאֱלֹהִים:** (ד) **בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַיֵּשֶׂא אַבְרָהָם אֶת עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת הַמְּקוֹם מֵרְחֹק:** (ה) **וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֵל נְעָרָיו שִׁבוּ לְכֶם פֹּה עִם הַחֲמוֹר וְאֲנִי וְהַנְּעָר נִלְכָה עַד כֹּה וְנִשְׁתַּחֲוֶה וְנִשְׁכַּח אֵלֵיכֶם:** (ו) **וַיִּקַּח אַבְרָהָם אֶת עֵצִי הָעֹלָה וַיִּשֶׂם עַל יִצְחָק בְּנֵו וַיִּקַּח בִּידוֹ אֶת הָאֵשׁ וְאֵת הַמַּאֲכָלֹת וַיִּלְכוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו:** (ז) **וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל אַבְרָהָם אָבִיו וַיֹּאמֶר אָבִי הַנְּנִי בְנֵי וַיֹּאמֶר הִנֵּה הָאֵשׁ וְהָעֵצִים וְאֵיךְ הִשָּׂה לְעֹלָה:** (ח) **וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֱלֹהִים יִרְאֶה לוֹ הִשָּׂה לְעֹלָה בְנֵי וַיִּלְכוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו:** (ט) **וַיָּבֹאוּ אֶל הַמְּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר לוֹ הָאֱלֹהִים וַיִּבֶן שָׁם אַבְרָהָם אֶת הַמִּזְבֵּחַ וַיַּעֲרֹךְ אֶת הָעֵצִים וַיַּעֲקֹד אֶת יִצְחָק בְּנֵו וַיִּשֶׂם אִתּוֹ עַל הַמִּזְבֵּחַ מִמַּעַל לְעֵצִים:** (י) **וַיִּשְׁלַח אַבְרָהָם אֶת יְדוֹ וַיִּקַּח אֶת הַמַּאֲכָלֹת לִשְׂחַט אֶת בְּנֵו:** (יא) **וַיִּקְרָא אֵלָיו מְלֹאֲךָ ה' מִן הַשָּׁמַיִם וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הַנְּנִי: (יב) וַיֹּאמֶר אֵל תִּשְׁלַח יָדְךָ אֵל הַנְּעָר וְאֵל תַּעֲשׂ לוֹ מֵאוֹמֶה כִּי עֲתָה יִדְעָתִי כִּי יִרְאֵ אֱלֹהִים אֶתְּהָ וְלֹא חֲשַׁכְתָּ אֶת בְּנֶךָ אֶת יַחִידְךָ מִמֶּנִּי: (יג) וַיֵּשֶׂא אַבְרָהָם אֶת עֵינָיו וַיֵּרָא וְהִנֵּה אֵיל אַחֲרֵי נֶאֱחָז בְּסַבְּךָ בְּקִרְנָיו וַיֵּלֶךְ אַבְרָהָם וַיִּקַּח אֶת הָאֵיל וַיַּעֲלֵהוּ לְעֹלָה תַחַת בְּנֵו: (יד) וַיִּקְרָא אַבְרָהָם שָׁם הַמְּקוֹם הַהוּא ה' יִרְאֶה אֲשֶׁר יֹאמֶר הַיּוֹם בְּהַר ה' יִרְאֶה:** (טו) **וַיִּקְרָא מְלֹאֲךָ ה' אֶל אַבְרָהָם שְׁנֵית מִן הַשָּׁמַיִם: (טז) וַיֹּאמֶר בִּי נִשְׁבַּעְתִּי נָאִם ה' כִּי יֵעָן אֲשֶׁר עֲשִׂיתָ אֶת הַדְּבָר הַזֶּה וְלֹא חֲשַׁכְתָּ אֶת בְּנֶךָ אֶת יַחִידְךָ: (יז) כִּי בָרַךְ אַבְרָהָם וְהִרְבָּה אַרְבֵּה אֶת זֶרְעֶךָ כְּכּוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְכֹחֹל אֲשֶׁר עַל שְׁפַת הַיָּם וַיִּרְשׁ זֶרְעֶךָ אֶת שְׁעַר אֵיבָיו: (יח) וְהַתְּבַרְכוּ בְּזֶרְעֶךָ כָּל גּוֹי הָאָרֶץ עַקֵּב אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ בְּקוֹלִי: (יט) וַיֵּשֶׁב אַבְרָהָם אֵל נְעָרָיו וַיִּקְמוּ וַיִּלְכוּ יַחְדָּו אֶל בְּאֵר שָׁבַע וַיֵּשֶׁב אַבְרָהָם בְּבֵאֵר שָׁבַע:**

Questions:

- 1) How was אברהם to know which land was his destination?
- 2) Why did he build מזבחות at שכם, then near בית-אל and then in חברון?
- 3) Indeed, why did he keep moving south after ה' appeared to him in שכם?
- 4) Why did he give לוט the choice of "ימיני" or "שמאלי"?
- 5) Why did השם command him to walk the breadth of the Land?
- 6) Why did אברהם plant a terebinth in באר-שבע instead of building an altar?
- 7) How can we defend אברהם against רמב"ן's indictment of his going to Egypt?
- 8) Why does God's first command to אברהם (to go to the Land) so eerily mirror his final command (the עקידה)?

(14) לקח טוב בראשית י"ב:א

אל הארץ אשר אראך – נסיון בתוך נסיון. כי לא הודיע אנה ילך. אלא לנסותו נסיון בתוך נסיון. סימן לבניו שלא יגלה להם קץ גלותם. כשם שלא גילה לאברהם אבינו.

(15) אבן עזרא פירוש ראשון בראשית י"ב:א

ואחר שאמר אשר אראך – גלה לו הסוד, כי כן כתיב: ויצאו ללכת ארצה כנען. או: יהיה טעם אראך – הוא שאמר לו: כי את כל הארץ אשר אתה רואה.

(16) רמב"ן בראשית י"ב:א

אל הארץ אשר אראך – היה נודד והולך מגוי אל גוי ומממלכה אל עם אחר, עד שבא אל ארץ כנען ואמר לו: לזרעך אתן את הארץ הזאת, אז נתקיים אל הארץ אשר אראך, ואז נתעכב וישב בה. ומה שאמר: ויצאו ללכת ארצה כנען – לא להתיישב בה, כי עדיין לא ידע כי על הארץ ההיא נצטווה, אלא שאחז הצדיק דרכו דרך ארץ כנען, כי כן היה בדעתו ובדעת אביו גם מתחלה בצאתם מאור כשדים. ומפני זה אמר: יהי כאשר התעו אותי אלהים מבית אבי, כי היה תועה כשה אובד.

ויתכן לומר כי אברהם מבראשונה ידע כי ארץ כנען היא נחלת יי, ובה יתן השם חלקו. והאמין כי אל הארץ אשר אראך ירמוז לו על ארץ כנען או כולה, או על אחת מכל הארצות האל, ושם פניו אל כל ארץ כנען, כי שם הארץ אשר יראנו באמת.

(17) ר' דוד צבי הופמן בראשית י"ב:א

אשר אראך – עדיין אין הארץ נקראת בשמה, משום שעדיין לא היתה ידועה לו לאברם, ומשום שהיה צריך להגיע אליה על פי הנחיתו ית', בדומה אל על אחד ההרים אשר אמר אליך.